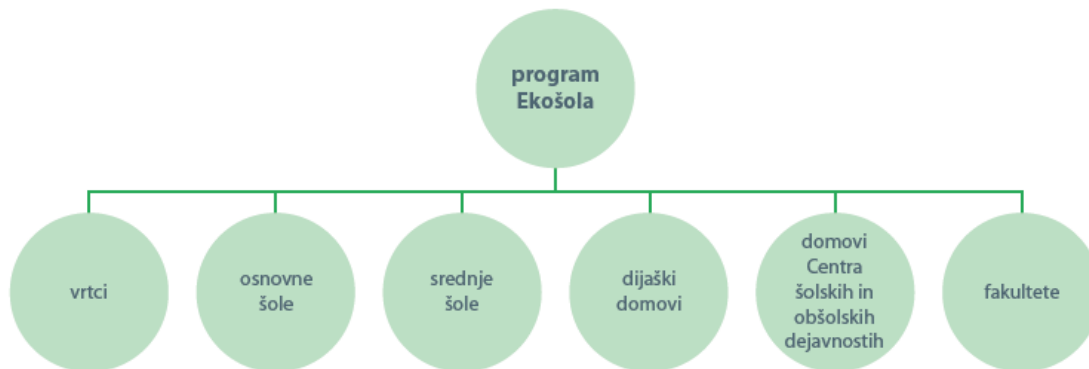

PROGRAM EKOŠOLA: okoljska vzgoja, izobraževanje in ozaveščanje od vrtca do fakultete

Ekošola je ...

Mednarodni program Ekošola je največja mednarodna mreža otrok in vzgojiteljev ter učiteljev, ki spodbuja sistematično izvajanje okoljskih vsebin in udejanjanje načel trajnostnega razvoja v vzgojnih in izobraževalnih ustanovah. Vsebinsko bogate in zanimive aktivnosti z različnih tematskih področij so zasnovane tako, da jih je mogoče izvajati kot sestavni del, kot dopolnitev ali kot popestritev učnega programa. Z njimi povezujemo različne vsebine, organizacije in posameznike iz lokalnega ter družbenega okolja, s čimer gradimo odgovoren odnos do okolja, ljudi in našega življenja na splošno. Ustanove, ki uspešno izvedejo aktivnosti programa Ekošola po metodologiji sedmih korakov in po svojem načrtu dela, pridobijo mednarodni okoljski znak zelena zastava.

V program Ekošola so vključene vse ustanove v vzgojnem in izobraževalnem procesu:

Kdo sodeluje?

V aktivnostih programa v posamezni ustanovi sodelujejo:

- otroci, učenci, dijaki, študentje,
- vzgojitelji, učitelji, profesorji,
- vodstvo ustanove,
- tehnično osebje.

Program Ekošola spodbuja povezovanje in sodelovanje s posamezniki in organizacijami zunaj ustanove, ki lahko pripomorejo k čim večjim učinkom dejavnosti mladih in njihovih mentorjev v lokalnem okolju in širše:

- svet ustanove,
- svet staršev,
- predstavniki lokalne skupnosti,
- strokovne organizacije,
- interesna društva in združenja iz lokalnega okolja,
- podjetja in
- druge organizacije.

Program Ekošola izvajamo v Sloveniji v okviru društva DOVES – FEE Slovenia (Društvo za Okoljsko Vzgojo Evrope v Sloveniji) od leta 1996.

Sedem korakov do zelene zastave

Metodologija sedmih korakov je način dela v programu Ekošola, ki zagotavlja sistematično in medpredmetno povezovanje vsebin. Izvajanje aktivnosti po sedmih korakih omogoča, da ustanova pridobi mednarodno uveljavljen certifikat – zeleno zastavo kot znak izpolnjevanja kriterijev mednarodnega programa Ekošola. Metodologija je primerljiva s sistemom ravnanja z okoljem po standardu ISO 14001.

1. korak: vzpostavitev ekoodbora

- sestava: učenci, pedagogi, vodstvo ustanove; priporočljivo: tudi predstavniki staršev
- razvoj, izvajanje in spremljanje okoljskega delovanja ustanove, predlogi in spodbujanje za izboljšave

2. korak: okoljski pregled

- ocena okoljskega delovanja ustanove ter njenih notranjih in zunanjih vplivov, prepoznavanje in razumevanje trenutnih okoljskih razmer v ustanovi
- osnova za ekoakcijski načrt

3. korak: ekoakcijski načrt

- kompas okoljskega delovanja ustanove: načrtovanje prednostnih vsebin dela in tematskih sklopov, povezovanje z učnim načrtom, dejavnostmi doma ali v lokalni skupnosti
- koraki in zadolžitve, način spremljanja uspešnosti, finančni vidik (stroški, prihranki)
- sodelovanje otrok, učencev, dijakov, študentov in mentorjev pri njegovi pripravi

4. korak: nadzor in ocenjevanje

- spremljanje, ocenjevanje in merjenje napredka skladno z ekoakcijskim načrtom

5. korak: delo po učnem načrtu

- vključevanje vsebin v obstoječi program dela, dopolnitev ali popestritev učnega načrta, medpredmetno povezovanje
- načrtovanje in medsebojno sodelovanje pedagoških in strokovnih sodelavcev

6. korak: obveščanje in vključevanje

- sodelovanje in vključevanje posameznikov na izbrani ustanovi in v širši skupnosti v izvajanje aktivnosti
- izmenjava informacij, predstavitev dosežkov v ustanovi in zunaj nje

7. korak: izdelava Ekolistine

- izjava o poslanstvu in zavezi za delovanje ustanove na okoljskem področju
- pripravijo in izdelajo jo otroci, učenci, dijaki, študentje s podporo mentorjev

Vsebine dela

Program Ekošola spodbuja otroke in mlade, njihove učitelje, starše in druge organizacije in posameznike, da načrtujejo in izvajajo aktivnosti v okviru naslednjih tematskih sklopov:

Odpadki, voda, energija, transport, zdravje in dobro počutje, biotska raznovrstnost, zdrava in lokalno pridelana hrana ter ohranjanje našega sveta.

Aktivnosti prvih treh tematskih sklopov so obvezne, medtem ko se o drugih vsebinah vsaka šola odloča glede na to, kako pomembno oziroma pereča je določena tematika za njihovo lokalno okolje.

Učinki in rezultati

Z izvajanjem vsakoletnega programa ponujamo vrsto **praktičnih rešitev in vzpodbud za uresničevanje okoljskega ozaveščanja in izboljšanje stanja v okolju**. Ustanove z izvajanjem aktivnosti po ekoakcijskem načrtu izboljšajo šolsko okolje, skrbijo za ločevanje odpadkov, zmanjšujejo količino odpadkov, skrbijo za bolj učinkovito rabo energije, vključujejo prebivalce in lokalno skupnost v različne projekte, pomagajo krepiti spoštljive medsebojne odnose in solidarnost, skrbijo za krajevno in nacionalno medijsko odzivnost ter se povezujejo z drugimi šolami v Sloveniji in Evropi.

IZVEDENI PROJEKTI IN AKTIVNOSTI V LETU 2016

Tematske sklope izvajamo preko številnih projektov, strokovnih izobraževanj, delavnic, srečanj, sejmov, nagradnih natečajev. V šolskem letu 2015/2016 so vse ustanove v programu Ekošola izvedle skupaj 4726 projektov in aktivnosti. Po programu dela so morale osnovne (OŠ) in srednje šole (SŠ), domovi centrov šolskih in občolskih dejavnosti (CŠOD), dijaški domovi ter fakultete izvesti po šest projektov in aktivnosti za pridobitev zelene zastave, vrtci pa štiri. Nekatere med njimi izvajamo že več kot dvanajst let. Med najbolj razširjenimi in prepoznavnimi projekti so:

- **Ekokviz za OŠ** (tekmovanje v ekoznanju s treh aktualnih področjih za 6., 7. in 8. razred);
- **Ekokviz za SŠ** (individualno tekmovanje dijakov v znanju in poznavanju okoljskih vsebin, ki poteka na treh ravneh. Srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehniško izobraževanje ter splošna in strokovna gimnazija);
- **Sejem Altermed** (predstavitve ustanove in pomena zdrave prehrane kot del vsakodnevne vzgojno-izobraževalne dejavnosti);
- **Eko-paket** (ločeno zbiranje odpadne kartonske embalaže za mleko in sokove, pravilno in učinkovito ravnanje z odpadno embalažo in nagradni natečaj kreativno ustvarjanje iz odpadne embalaže);
- **Odgovorno s hrano** (mednarodni projekt, ki ga izvajajo ekošole v devetih evropskih državah so sodelujoče ustanove razvijale kritično razmišljanje o potrošniških navadah in globalnih vplivih vsakodnevnih prehranskih odločitev. <http://www.ekosola.si/novica/2582/74-000-otrok-v-devetih-evropskih-drzavah-za-odgovorno-porabo-hrane/>);
- **Jaz, ti, mi za Slovenijo** (vseslovenski humanitarni projekt je namenjen spoznavanju učinkovitega ravnanja z odpadki in odpadnimi materiali. Spoznavanju nastanka reciklirane surovine za novi izdelek. Razumevanju krožnega gospodarstva in zapiranja snovnih tokov, dosledno ločevanje odpadne plastenke z zbiranjem plastenke PET za humanitarni namen.
- **ETZO** (teden izbirnih dejavnosti zmanjševanja odpadkov)
- **Ni debate – v Gorenje Surovina dajte stare aparate** (spodbujanja zavedanja o pomenu celotnega življenjskega ciklusa električne in elektronske opreme in baterij pri otrocih in mladini)
- **Šolska VRTilnica – urbano vrtnarjenje** (ozaveščanje o pomenu lastne pridelave hrane, šolski vrt kot sestavni del šolske dvorišča, kjer je potrebno učencem zagotoviti uporabna znanja na osnovi izkušenj in raziskovanja);
- **Hrana ni za tjavendan** (projekt je namenjen razmišljanju in raziskovanju, kako lahko zmanjšamo količino zavržene hrane, in hkrati bolj premišljeno načrtujemo ravnanje s hrano. V natečaju **Reciklirana kuharija** so otroci, učenci in dijaki ponovno uporabili živila, ki so ostala pri posameznih obrokih, ter iskali značilne lokalne jedi naših babic);

- **Biotska raznovrstnost** (vsebina projekta je bila namenjena opazovanju narave in gozda ter spoznavanje naravnega okolja. Osredotočen na raziskovanje **biotske raznovrstnosti** s posebnim poudarkom na **rastlinah** in z **njimi povezanimi vrstami**. V prvem letu sodeluje deset držav (Belgija, Danska, Nemčija, Irska, Italija, Latvija, Poljska, Slovenija, Španija in Turčija). Namenjen je otrokom od 5 do 11 leta starosti.);
- **Mladi v svetu energije** (projekt je namenjen spodbujanju ekošolarjev k bolj premišljeni in varčni rabi energije tako v šoli kot doma - pomen energije v vsakdanjem življenju, trajnostnih virih energije ter ukrepih za učinkovito rabo energije).
- **Mladi poročevalci** (prepoznavanje in predstavitev lokalnih okoljskih težav in iskanje rešitev z novinarskimi prispevki in drugimi gradivi);
- **Voda je zaklad** (ozaveščanje o pomenu slovenskih rek in drugih voda, spoznavanju okolice in opazovanju sveta okoli sebe. Skozi pogovor o pomembni dobrini vodi in bogatih vodnih virih Slovenije. Preko različnih razpisanih vsebin mladi spoznavajo pomen voda).
- **Ni debate – v Gorenje Surovino dajte stare aparate** (projekt je bil namenjen spodbujanju ločenega zbiranja in pravilnega ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo ter razvoju primerov, kako iz stare in izrabljene električne naprave naredimo nov, uporaben izdelek);
- **Znanje o gozdovih** (osrednja tema projekta je izobraževanje o okolju na podlagi povečevanja ozaveščenosti med učenci, učitelji in v širši šolski skupnosti. Cilj je doseči večjo stopnjo ozaveščenosti in poznavanja ključne vloge, ki jo imajo gozdovi v življenju na našem planetu. Projekt obravnava vse funkcije gozda: kulturno, ekološko, ekonomsko in socialno).
- **Ekobranje za ekoživljenje** (ena izmed poti za vzpodbujanje otrok, učencev in dijakov k branju literature z ekološko tematiko, ki prispeva k razvoju okoljskega izobraževanja v slovenskih ekošolah);
- **Zelene kocke** (z inovativnim izdelkom, ki zmanjšuje potrebo po zalivanju in omogoča optimalne razmere za rast rastlin so opazovali in primerjali rast rastlin, ki so jih zasejali v dva lončka. Na podlagi opazovanja so pripravili projektne naloge in dokumentirali spremljanje rasti rastlin.
- **Zeliščarski vrtnarski dnevnik** (z didaktičnim pripomočkom so opravljena vrtnarska opravila mesečno vpisovali v dnevnik);
- **Likovno ustvarjanje** (likovni natečaj na temo zdravo življenje je oblika ustvarjalnega likovnega delovanja otrok, učencev, dijakov in študentov).

DOGODKI V LETU 2016

JANUAR 2016

- Tretja delavnica mednarodnega projekta Eat Responsibly, kjer so sodelujoče šole predstavile akcijske načrte ter izmenjali izkušnje in ideje.
<http://www.ekosola.si/novica/2475/tretja-delavnica-projekta-odgovorno-s-hrano/>

FEBRUAR 2016

- Šolsko tekmovanje v Ekokvizu za OŠ (na ekipnem tekmovanju, ki je namenjeno učencem šestih, sedmih in osmih razredov je sodelovalo 3.567 učencev iz 148 osnovnih šol. <http://www.ekosola.si/novica/2467/kdo-bo-letosnja-ekofaca--/>
<http://www.ekosola.si/novica/2479/solsko-tekmovanje-v-ekokvizu-za-os--2016/>
- Šolsko tekmovanje v Ekokvizu za SŠ (šolskega tekmovanja se je udeležilo 2.745 dijakov iz 55 srednjih šol. Dijaki so tekmovali v treh kategorijah - srednje poklicno

izobraževanje /SPI/, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehnično izobraževanje /SSI-PTI) ter splošne in strokovne gimnazije /GIM/. Vsebina ekokviza je bila biotska pestrost, hrana in odpadki.

MAREC 2016

- Državno tekmovanje v Ekokvizu za SŠ na Gimnaziji Celje Center
<http://www.ekosola.si/novica/2499/z-najvec-znanja-o-biodiverziteti--hrani-in-odpadkih-se-ponasajo-dijaki-iz-maribora-in-celja/>
- Sejem Altermed (na sejmu v Celju, ki je potekalo od 11. do 13.3.2016 se je na stojnicah predstavilo 71 ustanov, ki so prikazale lokalno pridelavo hrane in recepti naših babic <http://www.ekosola.si/novica/2513/lokalna-pridelava-hrane-in-recepti-nasih-babic-na-sejmu-altermed-2016/>
- Zaključni dogodek projekta Eko-paket s podelitvijo nagrad in razstavo izdelkov
<http://www.ekosola.si/novica/2504/iz-odpadne-kartonske-embalaze-za-mleko-in-sokove-nastali-avtomobili--modni-dodatki--pticje--in-se-veliko-drugih-dekorativnih-izdelkov/>
- Državno tekmovanje v Ekokvizu za OŠ na OŠ Ljubecna (na državnem tekmovanju se je pomerilo dvanajst ekip. Osem ekip, ki so bili regijski zmagovalci in štiri ekipe, ki so imele med vsemi 1251 sodelujočimi ekipami najboljše rezultate. Svoje znanje so poizkušali v poznavanju biotske pestrosti, hrane in odpadkov.
<http://www.ekosola.si/novica/2510/na-ekokvizu-2016-zmagala-ekipa-os-ledina/>
- Zaključek likovnega natečaja Zdravo življenje.
<http://www.ekosola.si/novica/2586/zmagovalci-likovnega-natecaja-zdrav-nacin-zivljenja/>

APRIL 2016

- V okviru programa LEAF izvedli pogozdovanje ob Planinskem polju v okolici Logatca
<http://www.ekosola.si/novica/2524/mednarodni-program-znanje-o-gozdovih--leaf-/>
- Delavnica za novo vključene ustanove mednarodnega projekta Odgovorno s hrano Eat Responsibly, kjer je dr. Stojan Kostanjevec iz PeF-a spregovoril o prehranski pismenosti in zaviralnih dejavnikih. Mag. Saša Dragar Milanovič, glavna inšpektorica RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo je opisala reševanje viškov hrane v Sloveniji. Mag. Gregor Cerar in Tina Hribar iz programa Ekošola, pa sta predstavila metodologijo izvajanja projekta -7 korakov do prave hrane. <http://www.ekosola.si/novica/2542/odgovorno-s-hrano-/>
- Zaključek zbiranja plastenk PET za humanitarni projekt Jaz, ti, mi za Slovenijo – Stara platenka za nov inkubator <http://www.ekosola.si/novica/2556/v-humanitarnem-projektu-jaz--ti--mi-za-slovenijo-zbranih-skoraj-17-tisoc-kilogramov-plastenk/>
- Delavnica s praktičnim prikazom recikliranja embalaže na POŠ Gotovlje
<https://www.facebook.com/ekosola/photos/pcb.1055552767839102/1055551674505878/?type=3&theater> .

MAJ 2016

- Sto šestdeset predstavnikov ekovrtcev iz vse Slovenije se je udeležilo desetega srečanja koordinatorjev vrtcev v Piranu. Strokovne delavke vrtca Morje Lucija so kot primer dobre prakse predstavile projektno temo **Od kamna, polžev, školjk do slanuš**, kjer so prikazale funkcijo nabranega material v didaktično eksperimentalni funkciji, ki so si ga kasneje udeleženci srečanja ogledali tudi na terenu. Ob deseti obletnici srečanja koordinatorjev ekovrtcev je bila izdana monografija **»Okoljska vzgoja v ekovrtcih Slovenije«**, v kateri so v jedrnatih obliki zajete vsebine razvoja, zavedanja pomena ekološke vzgoje, okoljske problematike v predšolski vzgoji –

ekovrtcih in pomenu naravoslovja kot temelju okoljske vzgoje za trajnostni razvoj.

<http://www.ekosola.si/novica/2566/x--srecanje-koordinatorjev-ekovrtcev-slovenije/>

- Predstavitve programa Ekošola na Internautici in podelitev modrih zastav, ki so zadostili vsem kriterijem za pridobitev in potrditev modre zastave.
<http://www.ekosola.si/uploads/2010-08/EKOSOLSKI%20LIST-st.%209-9.5.2016.pdf>
- Mladi vrtnarji posadili cvetlice na zelenicah v okolici kristalne palače v BTC Ljubljana
<http://www.ekosola.si/novica/2553/mladi-vrtnarji-v-btc-ju-posadili-1-600-cvetlic/>
- Delavnice s praktičnim prikazom recikliranja embalaže Tetra Pak na Gimnaziji Celje - Center, VVZ Radovljica in OŠ Šmartno v Tuhinju
<https://www.facebook.com/ekosola/photos/pcb.1073473089380403/1073472332713812/?type=3&theater>
<https://www.facebook.com/ekosola/photos/pcb.1085556841505361/1085556318172080/?type=3&theater>
<http://www.ekosola.si/uploads/2010-08/EKOSOLSKI%20LIST-st.%2010-18.6.2016.pdf>
<http://www.ekosola.si/novica/2576/v-desetih-letih-vec-kot-220-000--ekolosko-ozavescenih-in-kreativnih-otrok/>

JUNIJ 2016

- Zaključni dogodek in podelitev nagrad projekta MVSE v Informacijskem središču GEN v Krškem. <http://www.ekosola.si/novica/2562/zakljucen-projekt-mladi-v-svetu-energije-2015-2016/>
- Zaključena zbiralna akcija Ni debate - v Gorenje surovina dajte stare aparate
- Zaključni dogodek projekta Jaz, ti mi za Slovenija - Stara platenka za nov inkubator
<http://www.ekosola.si/novica/2556/v-humanitarnem-projektu-jaz--ti--mi-za-slovenijo-zbranih-skoraj-17-tisoc-kilogramov-plastenk/>
- Delavnica s praktičnim prikazom recikliranja embalaže Tetra Pak na OŠ Toma Brejca v Kamniku.
- Zaključni dogodek z razstavo projekta Hrana ni za tjavendan na Fužinskem gradu v Ljubljani <http://www.ekosola.si/novica/2573/zakljucek-projekta-hrana-ni-za-tjavendan/>

SEPTEMBER 2016

- Konferenca koordinatorjev programa Ekošola ob 20-letnici neprekinjenega delovanja programa. Slavnostnega dogodka se je udeležil predsednik vlade RS dr. Miro Cerar in podeliti priznanja šolam, ki so v program vključene od začetka delovanja programa. Na konferenci smo organizirali okroglo mizo z naslovom »Kako navdušiti za okoljsko vzgojo z uveljavljenimi strokovnjaki. Prisotnih je bilo več kot 520 koordinatorjev, mentorjev in ravnateljev. <http://www.ekosola.si/novica/2594/20-let-programa-ekosola-na-konferenci-koordinatorjev/>

NOVEMBER 2016

- Delavnica projekta Hrana ni za tjavendan (predstavitve aktivnosti v projektu, predstavitve primerov dobrih praks, izvedba praktične delavnice poznavanju sestavin v napitkih, izdelovanje semenske bombe in vermikompostiranje).
<http://www.ekosola.si/novica/2627/prva-delavnica-projekta-hrana-ni-za-tjavendan/>
- Srečanje koordinatorjev srednjih šol na Gimnaziji Jožeta Plečnika Ljubljana (srečanja se je udeležilo 25 koordinatorjev iz 19 srednjih šol).
<http://www.ekosola.si/novica/2600/srecanje-koordinatorjev-srednjih-sol/>

DECEMBER 2016

- Mednarodna konferenca o »Odgovornem ravnanju s hrano« s predstavitvami primerov dobrih praks. Udeležilo se ga je 81 koordinatorjev iz 51 ustanov.
<http://www.ekosola.si/novica/2656/mednarodna-konferenca-o-odgovornem-ravnanju-s-hrano-in-drugi-primeri-dobrih-praks-programa-ekosola/>

SPLETNO GLASILO – EKOŠOLSKI LIST

V mesečniku Ekošolski list, smo objavljali informacije, dogodke, razpise, razna izobraževanja, kot dodaten način povezovanja mentorjev, koordinatorjev, ravnateljev v samem programu Ekošola in obveščanje širše javnosti o dogodkih na šolah in širši lokalni skupnosti. Izdali smo deset številk spletnega glasila EŠL.

EŠL - št. 5/januar 2016 - decembra 2016 <http://www.ekosola.si/ekosolski-list/>

DIDAKTIČNA GRADIVA:

1. ZBORNİK ZGODNJE NARAVOSLOVJE <http://www.ekosola.si/uploads/2010-08/Zbornik2016-1.pdf>
2. PRIMERI DOBRIH PRAKS <http://www.ekosola.si/uploads/2010-08/Primeri%20dobrih%20praks%202014-2015-fin.pdf>
3. EKOKVIZ 2016 za srednje šole – Življenje je pestro
<http://www.ekosola.si/uploads/2010-08/Ekokviz%20SS%202015-2016.pdf>
4. EKOKVIZ 2016 za osnovne šole – Biodiverziteteta, Hrana, Odpadki
http://www.ekosola.si/uploads/2010-08/Ekokviz_2015_2016_OS.pdf

Program Ekošola v okviru društva DOVES – FEE Slovenia (Društvo za Okoljsko Vzgojo Evrope v Sloveniji) izvajamo že 20. leto - v tem času je v programu sodelovalo preko 800.000 otrok, učencev in dijakov ter preko 30.000 vzgojiteljev in učiteljev iz celotne Slovenije. V globalnem pogledu je v program Ekošola po vsem svetu v 59 državah vključenih več kot 15 milijonov otrok, več kot 1 milijon vzgojiteljev in učiteljev v več kot 45.000 vrtcih ter šolah.